

Europa & alte depresii

MIHAI IOVĂNEL

Una dintre regulile elementare ale crimei politicoase numite duel suna cam așa: să nu te bați niciodată cu unul care nu știe să se bată; o vei încasa. Presupun așadar că Poezia (dacă ar exista vreun contur care să aproximeze decent acest cuvânt – dar mă feresc să imaginez vreunul) a avut ceva de spus în fața celui de-al treilea volum al Elenei Vlădăreanu. Poate „dispari!”, poate ceva mai urât – nu știu cu exactitate. Nu vă mirați. Tânăra poetă ignoră pretențiile de damă năzuroasă ale Poeziei: nu le are cu iambii și dactilii, cu metaforele cu-prinză-toa-re, cu fiola de săruri care să sugereze *en passant* predispoziția la leșinuri, habar n-are să poarte o conversație decentă cu mămica Poeziei, inspirația, i se cam rupe, pe scurt, de toate fineturile care îi plac damei. Eludând toate aceste detalii ale ceremoniei poetice, Elena Vlădăreanu nu ignoră, totuși, poezia. Se poartă, măcar din această privință, cu deferență: îi caută beregata.

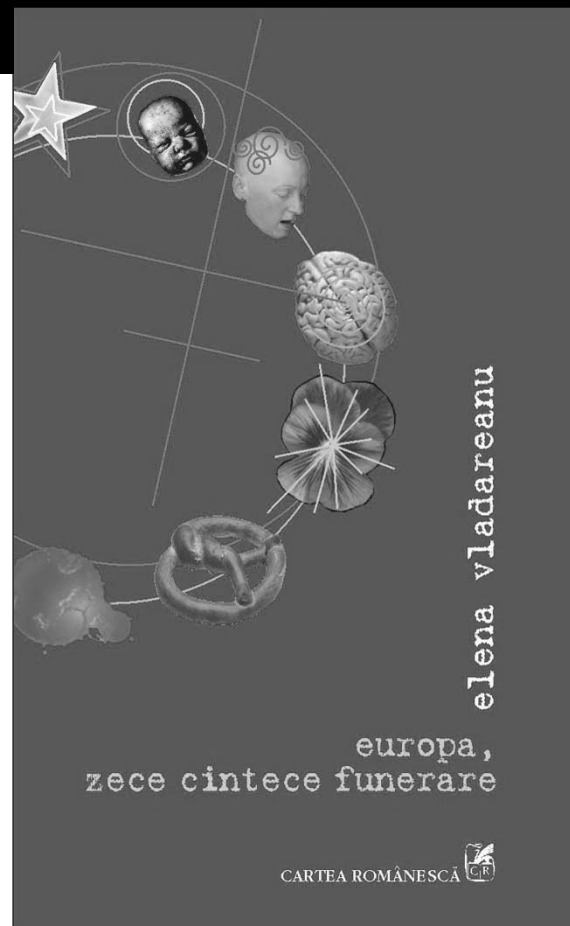
Unul dintre sensurile curente ale poeziei (căci modernismul încă mai poate) e acela de furtun strangulat prin care alcoliștii cei mai perversi din menajeria Literaturii încearcă să sugă măduva unor emoții mai subtile decât trăscaul barbar al prozei. Pentru Elena Vlădăreanu, poezia e un dispozitiv ceva mai proletar; calitatea lui forte: permite o liposucție severă a discursului, așadar o decartare rapidă și eficientă a mesajului. Mesajul nefiind, la rândul său, alteceva decât o decartare autostimulată de un subiect cu retina uscată de patosul nevrotic cu care contururile Familiarului îi intră în ochi, într-un avort inversat aducând a viol.

Europa. Zece cântece funerare e un corp literar care își ține, ca Toma Alimoș, mațele la vedere. Digestia care prelucrează realul în vederea poeziei nu este expedită sub preșul unei epiderme perfecte & netransparente. Textele bagă acid în venele realului și operațiunea se oferă fără mofturi privirii –

aceasta este de fapt condiția de existență a poemelor. Nimic din ce veți găsi în textele Elenei Vlădăreanu nu vă este nefamiliar; totul este al dracului de concret-recognoscibil – până și metafore de regulă abstracte ca *Europa* ori *România* sunt percepute la fel de brutal ca o igienă corporală neactualizată. Dar în ceea ce privește ritmul prin care Elena Vlădăreanu captează și ranforsează aceste detalii la fel de meschine ca o pungă de covrigi expirați – ei bine, nimic din toate astea nu vă aparține... Utilizatorilor!

Primele două volume ale Elenei Vlădăreanu (*Pagini*, Iași, 2002; *Fisuri*, Constanța, 2003) mi se păruseră interesante, în sensul că mă enervaseră. *Pagini* pune între două coperte un număr de e-mailuri aproximativ amoroase, cu adresant comun. Rezultatul – servit lejer, ca pe net – era un discurs crispat și crispant emoțional, deziluzionat și patetic, frivol și bosumflat, cinic și naiv, igienizat și impur, prin care stresul însierii într-un dispozitiv corporal își verifica posibilitățile de durată: de la moșmondirea cheună prin modulările lui „life sucks” la regretabilul avânt al melodramei. Mai regretabilă era acnea stilistică a volumului, provocată de dorința autoarei de a fi autentică – adică de a lăsa *Pagini* exact așa cum le gestase/ gestionase *real life*-ul. *Fisuri* avea, pe lângă dezavantajul de a propune un proiect mai puțin compact decât volumul de debut, calitatea de a conține un număr rezonabil de texte performante. Dar și aici, pe porțiuni bune, teribilismul dădea cu compasul mai vioi decât reușea să o facă merceologia. Pe scurt, Elena Vlădăreanu avea cu ce, dar, în același timp, avea probleme cu optimizarea textelor.

Incluse în *Europa...*, *Scrisori către Nikos* marchează o evoluție vizibilă a scrisului Elenei Vlădăreanu față de producțiile anterioare – cu atât mai evidentă cu cât *Scrisorile* sunt textele cele mai slabe din volum. În schimb – enumerându-le într-o ierarhie aproximativă a

Elena Vlădăreanu, *Europa. Zece cântece funerare*, ilustrații de Bianca Simionescu, 72 pag., Editura Cartea Românească, București, 2005; conține CD

gustului meu –, *O iarnă pentru fratele meu*, *Europa. Zece cântece funerare*, *Orașul și România. Fin de siècle* sunt texte care ar putea intra fluierând în orice antologie a poeziei ultimilor ani. Până una alta: „până și acești dinți de porțelan/ pe care-i vezi rostogolindu-se pe trepte/ au mai multă viață decât mine/ o singură măsură pentru toate:/ lentoarea cu care ne mișcăm/ în acest aer maritim,/ printre zeci de păpuși uriașe/ cu oase care le străpung pielea pielea putredă”; „ne vom holba la oasele noastre/ orbitor de singure/ spre perete vom privi tot mai adânc/ acolo vom alerga// ne înconjoară o apă de culoarea rodiilor/ cu apa asta ne spălăm tâmplele/ cu apa asta scriem despre

speranță/.../aici nu sunt eu/ un râu de rumeguș îți curge pe piept/ îți umple brațele// carnea se întinde de o parte și de alta a camerei/ somnul întunecat ca un șarpe/ îmi înfige în creier/ bile grele/ e departe vremea când propria mea carne/ nu mă va mai recunoaște/ când propria mea carne/ va începe să se îndepărteze de mine/[...]/ sunt o grămadă de oase/ de neputință de otrăvă/ ești cușca mea de fier/ tu nu poți trece dincolo/ de pereții trupului meu/ de pereții craniului meu/ nu poți ajunge în această măcelărie/ pe care uneori o numesc creier/ aici nu vor înflori niciodată margarete/ doar pielea ta/ subțire și tristă/ se va opri să-mi lingă/ lacomă/ teama.“

Dincolo însă de antologiile care se fac sau se vor face, dincolo de diversele opinii critice care pot fi emise pe marginea volumului; dincolo de excitația SM pe care o provoacă celor dispuși la așa ceva, dincolo de funcția de Rudotel în rol negativ pe care și-o asumă sau de encefalograma pe care o desenează mediocrelor noastre depresii, *Europa...* reușește să prindă muzica epocii care ne conține mutrele. Poate că poemele Elenei Vlădăreanu nu sunt cele mai tari hituri auzite la viața voastră, poate că vocea care articulează cuvintele din *Europa...* vi se pare uneori falsă, alteori jenantă, poate că și cuvintele le-ați mai auzit în altă parte, poate că ritmul vi se pare prea puțin disco pentru a vă spune ceva; dar, fie că vă aranjează sau nu, ascultați bine: litaniiile astea sunt îngânate și pentru voi!

Încă de pe acum/ noi suntem morții străini/ cine ne va veghea mormântul?!/ cine ne va strânge cenușa?

Bizar bazar

Dacă gulie, rog pălărie

ADRIAN RĂSPOPA

Mă fascinează păroșii. Reverberații ale primitei din mine sau nu, întorc capul, fără excepție, după orice midinetă cu coama până la crupă, după orice bucălată cărlionțată, după orice rasta man sau dreadlocks pe umeri de alternativă. Piloșitatea facială excesivă a doamnelor mă-nfioară (și estetic) atâta timp cât este menținută la nivelul unui hirsutism piersicos. Trecând peste maimuțarea cu reverberații de la început, ceva (mult) din pilofilie mi se trage, printr-o psihologie a schimbării semnului, din oroarea compulsivă față de spân. Mă băgam în plapumă pronto când se uita padre la Kojak și făceam spume când zăream gulia pătată a lui Gorbaciov. Pe skinheads nu i-am urât niciodată pentru inițiative (despre care n-aveam nici cea mai vagă idee pe vremea aceea), ci pentru traducerea numelui purtat. Priveam cu un dezgust total la Achim Lauritzen, calvițiosul din familia Guldenburg. Credeți că am ascultat vreodată scheciurile inepte (aveam să aflu mai târziu) ale lui Radu Stoenescu? Cum apăream, cum dispăream. Dezvoltasem o latură maladivă, căci orice „gulie” îmi producea o panică de

nedescris. În secunda următoare eram la nea Gică, frizerul, care îmi arăta imediat furașul cu bucle, inhalatorul perfect pentru „astmul” meu. Sau când era la deschidere, ori Ciulai, flacăul lui nea Gică, era prea zelos și ducea părul, îl puneam pe unchiul frizer să mă despănușeze – nu prea mult – ceea ce în vremea în care partidul mă voia tuns nu putea fi decât bine. În liceu i-am citit pe toți păroșii și bărboșii pe care i-am zărit într-un manual de literatură universală. Mi-au rămas Nietzsche și Cortazar. Sunt de bon ton.

Primele semne de ameliorare a aprehensiunii mele datează tot de prin liceu. Pe la început. O superbă voce fără păr. Sinead O' Connor. A fost prima dată când n-am reacționat panicat în fața indecenței capilare. Nu spun că m-am vindecat, dar pot să afirm că ușor, ușor am început să tolerez gulia. Unele, cazul fericit al amicului Iovănel, chiar mi-au devenit simpatice. Homeopatic, pot vizita oricând cel mai mare Festival al Guliilor, ținut în fiecare an în a doua sâmbătă a lui noiembrie la Richterswil, lângă Lacul Zurich. Zuruck în obsesie.

